

SVAR PÅ REMISS - EUROPEISKA KOMMISSIONENS FÖRSLAG TILL FÖRORDNING OM DIGITALA NÄT KOM (2026) 16

Region Västmanland tackar för möjligheten att svara på remiss om Europeiska kommissionens förslag till förordning om digitala nät KOM (2026) 16 och vill lämna följande synpunkter

REGION VÄSTMANLANDS SVAR

Sammanfattande bedömning

Region Västmanland ställer sig positiv till kommissionens ambition att förenkla och harmonisera regelsystemet för digitala nät inom EU.

Region Västmanland stödjer Europeiska kommissionens ambition att stärka den inre marknaden för elektronisk kommunikation och skapa långsiktiga förutsättningar för investeringar i framtidssäker digital infrastruktur såsom gigabitnät, 5G/6G och satellitbaserad konnektivitet. Vilket i sin tur kan ge underlag för ökad konkurrenskraft och ökad social inkludering hos medlemsstaterna. Samtidigt konstateras att delar av förslaget i Digital Networks Act har begränsad relevans för Sverige och svenska regioner, där fiberutbyggnaden redan är långt framskriden och kopparutvecklingen i praktiken redan genomförd. Regionen efterfrågar ett mer teknik neutralt regelverk med större fokus på robusthet, redundans och krisberedskap samt en tillämpning som tar hänsyn till glesbefolkade regioners särskilda förutsättningar.

Region Västmanland vill betona att harmoniseringen måste vara flexibel och kunna anpassas till nationella och regionala skillnader såsom geografiska förutsättningar, befolkningsstruktur och marknadsförhållanden. I Sverige har vi exempelvis många lokala och regionala nätägare. Det gäller att noga analysera så att inte regelsystemen blir för betungande och i stället hämmar konkurrens.

Vidare bedöms den föreslagna centraliseringen av styrning och spektrumförvaltning behöva balanseras mot medlemsstaternas ansvar och etablerade marknadsmodeller. Såsom förslagen är utformade finns en tydlig förskjutning från medlemsstaterna till europeisk, inte minst när det gäller spektrumhantering och regleringen av marknaden. Det är därför viktigt att säkerställa en rimlig avvägning mellan ökad central styrning och fortsatt nationellt självbestämmande.

Region Västmanland är positiv till förenkling och harmonisering på EU-nivå, men ser risker med en ökad centralisering. Svenska regionala och lokala förutsättningar, särskilt i lands- och glesbygd, skiljer sig från EU:s generella utgångspunkter och kräver anpassade lösningar. Ett regelverk som primärt bygger på marknadslogik riskerar att leda till konsolidering och

investeringar främst i tätbefolkade områden. Mot denna bakgrund välkomnas att förslaget säkerställer allas rätt till internetanslutning med gigabithastighet och telefoni.

Region Västmanland vill även peka på de slutsatser som framförs i BEREC:s utkast till rapport som finns ute nu för konsultation. I den, **Europe's Telecom Reality Check: Draft BEREC Fact finding report on connectivity, competition and regulatory highlights in different jurisdictions**, dras bland annat följande slutsatser: okontrollerad konsolidering kan försämra konkurrensen och på sikt påverka priser, investeringar och slutanvändarskydd negativt. Sammantaget talar slutsatserna för att DNA bör bygga vidare på en konkurrensbaserad och proportionerlig regleringsmodell med fortsatt utrymme för nationella och regionala anpassningar.

Harmoniserade regler för radiospektrum inom EU

Radiospektrum är en begränsad och strategiskt viktig resurs för utvecklingen av digital infrastruktur, mobil kommunikation och samhällsviktig uppkoppling. Förslaget om ökad harmonisering av radiospektrum inom EU innebär ett principiellt skifte genom att spektrum i större utsträckning betraktas som en gemensam europeisk resurs, med mer enhetliga regler för tilldelning, tillståndsvillkor och auktorisation. Ambitionen är att stärka den inre marknaden, förbättra investeringsförutsättningarna och möjliggöra effektivare användning av spektrumresurser.

Region Västmanland ser i grunden positivt på en ökad harmonisering som kan bidra till långsiktighet, tydlighet och förutsägbarhet för marknadsaktörer. Mer enhetliga tilldelningsprinciper, längre eller mer stabila tillståndsvillkor samt bättre samordning mellan medlemsstaterna bedöms kunna främja investeringar i såväl befintliga som framtida mobilnät, inklusive 5G och kommande tekniker. Detta är särskilt viktigt för ett exportorienterat län som Västmanland med stark industriell bas och behov av privata eller industriella kommunikationsnät.

Samtidigt betonas vikten av att harmoniseringen utformas på ett sätt som fortsatt möjliggör hänsyn till nationella, regionala och lokala förutsättningar. Sveriges och regionernas varierande geografiska och demografiska karaktär med både tätbefolkade områden, landsbygd, industriella miljöer och viktiga transportstråk ställer olika krav på täckning, kapacitet och robusthet i de mobila näten. Det är därför centralt att tilldelningsvillkor och tillsynsmodeller ger utrymme för att säkerställa god täckning även i glesbefolkade områden samt beakta relevanta säkerhets och beredskapsaspekter.

Förslaget innebär även ett ökat EU-inflytande över hur tilldelning av radiospektrum ska ske, framför allt i fråga om processer, villkor och marknadspåverkan, snarare än vilka frekvensband som används till vad. Detta uppfattas som en möjlighet att minska fragmentering inom den inre marknaden, men väcker samtidigt frågor om balansen mellan EU-nivån och medlemsstaternas ansvar. Harmonisering bör i första hand bidra till stabila ramar och samordning, snarare än en långtgående centralisering som begränsar möjligheten att hantera nationella och regionala behov.

När det gäller marknadsstruktur och konkurrens framhålls att ökad förutsägbarhet i regelverket är viktigare än antalet aktörer i sig. Längre tillståndstider och gemensamma

regler kan minska osäkerhet för investerare, men det finns samtidigt behov av tydlig och effektiv tillsyn för att säkerställa fungerande konkurrens, särskilt om tillstånd ges utan tydliga tidsbegränsningar. Det är också angeläget att regelverket inte låser fast marknadsstrukturer på ett sätt som hämmar innovation eller möjligheten för nya aktörer att etablera sig.

Sammanfattningsvis välkomnar Region Västmanland ambitionen att stärka harmoniseringen av radiospektrum och relaterade resurser inom EU. Förslaget bedöms i huvudsak ändamålsenligt för att skapa mer långsiktiga och effektiva förutsättningar för mobil kommunikation. Samtidigt är det avgörande att den fortsatta utformningen av regelverket säkerställer en väl avvägd balans mellan EU-gemensamma regler och medlemsstaternas ansvar, samt ger tillräckligt utrymme för att beakta regionala förutsättningar, konkurrensfrågor och säkerhetsaspekter.

Harmoniserat och gemensamt anmälningsförfarande införs

Region Västmanland är i huvudsak positiv till förslaget om ett harmoniserat och EU-gemensamt anmälnings- och tillståndsförfarande (Single Passport) för elektroniska kommunikationsnät och tjänster. Ett gemensamt förfarande bedöms kunna minska administrativa hinder, öka förutsägbarheten och underlätta gränsöverskridande verksamhet inom den inre marknaden.

Samtidigt betonas vikten av att harmoniseringen utformas proportionerligt och inte medför oproportionerliga administrativa krav eller konkurrensnackdelar för lokala och regionala aktörer. Regionen understryker även behovet av att nationella, regionala och lokala förutsättningar fortsatt kan beaktas, särskilt i frågor som rör markåtkomst, fysisk planering, tillsyn och regional utveckling.

Sammanfattningsvis tillstyrks förslaget, under förutsättning att en balanserad tillämpning säkerställs mellan EU-gemensam förenkling och fortsatt nationellt och regionalt handlingsutrymme

Övergång till fiberbaserat nät och anslutningsplikt

Region Västmanland är i grunden positiv till EU:s ambition att främja utbyggnaden av högkapacitetsnät, inklusive fiberbaserade gigabitnät, och delar målet om robust, tillförlitlig och framtidssäker digital infrastruktur i hela EU.

Samtidigt konstaterar regionen att övergången från koppar till fiber i huvudsak redan är genomförd i Sverige. De delar av förslaget som specifikt reglerar kopparavveckling bedöms därför ha begränsad praktisk relevans i svensk kontext och är främst ändamålsenliga för medlemsstater som befinner sig i ett tidigare skede av omställningen. Regionen betonar att ett framtida EU-regelverk måste vara flexibelt och proportionerligt, så att medlemsstater som redan ligger långt fram inte missgynnas eller hindras i sin fortsatta utveckling.

Region Västmanland anser att fokus i högre grad bör ligga på funktionella mål, såsom kapacitet, robusthet, driftsäkerhet och geografisk täckning, snarare än på specifika tekniska lösningar eller formella kopplingar till nedläggningen av äldre nät.

Regeringskansliet, Finansdepartementet
Er referens: Fi2026/00350

När det gäller leveransplikt i fibernät betona att tillgång till högkapacitetsnät är avgörande för digitalisering, regional utveckling och näringslivets konkurrenskraft. Regionen är därför i huvudsak positiv till att införa möjligheten till en reglerad leveransplikt, särskilt för att hantera utmaningar med efteranslutning i redan utbyggda fibernät där hushåll och företag annars riskerar att stå utan anslutning.

Samtidigt betonar regionen att en eventuell leveransplikt måste utformas med tydliga avgränsningar, långsiktig förutsägbarhet och proportionalitet, så att omfattande och kapitalkrävande investeringar i fibernät inte undergrävs. Det är viktigt att regleringen ger klara spelregler för när leveransplikt ska gälla, hur ansvar fördelas och hur prissättning ska ske. Regionen pekar även på behovet av att kunna beakta kostnadsdrivande faktorer och, vid behov, möjligheten till ekonomisk kompensation.

En ståndpunkt är att leveransplikt i fibernät inte bör vara strikt kopplad till utvecklingen av koptarnät, särskilt i länder som Sverige där koptarnäten redan till stor del är utvecklade. Tillgång till fiber bör ses som en självständig och långsiktig infrastrukturell fråga, utifrån dagens och framtidens behov.

Region Västmanland anser att EU-regleringen bör:

- stödja fortsatt utbyggnad och förstärkning av högkapacitetsnät,
- vara teknikneutral, flexibel och proportionerlig,
- respektera nationella och regionala förutsättningar, samt
- möjliggöra leveransplikt i fibernät på ett sätt som säkerställer både konsumentnytta och långsiktiga investeringsförutsättningar.

Resiliens och beredskap

Region Västmanland välkomnar att förslaget tydligt klassificerar digitala nätverk som samhällskritisk infrastruktur och stärker kraven på resiliens, beredskap och kontinuitet i elektroniska kommunikationsnät. En robust och tillförlitlig digital infrastruktur är en grundförutsättning för samhällsviktig verksamhet, krishantering, totalförsvaret, näringslivets funktion och medborgarnas tillgång till grundläggande tjänster.

Region Västmanland är i huvudsak positiv till skärpta och mer samordnade krav på resiliens och krisberedskap på EU-nivå, inklusive ökade krav på förebyggande åtgärder, incidenthantering och återhämtning vid störningar. En bättre analys av sårbarheter, beroenden och kritiska knutpunkter i de digitala näten, liksom förbättrad samverkan mellan operatörer och myndigheter, kan bidra till att stärka den samlade motståndskraften inom unionen.

Samtidigt betonar regionen vikten av en tydlig ansvarsfördelning mellan EU-nivån och medlemsstaterna. EU-gemensamma styrnings- och planeringsstrukturer bör utformas så att de kompletterar inte försvårar nationellt, regionalt och lokalt ansvar för säkerhet, beredskap och operativ krishantering. Det är särskilt viktigt att medlemsstaternas möjlighet att vidta nödvändiga åtgärder av nationella säkerhetsskäl fortsatt säkerställs.

Regeringskansliet, Finansdepartementet
Er referens: Fi2026/00350

När det gäller den föreslagna EU-gemensamma beredskapsplanen ser regionen ett värde i ökad transparens och samordning kring systemriskerna och nätberoenden. Samtidigt behöver det tydliggöras hur skyddsvärd och säkerhetskänslig information ska hanteras samt hur den gemensamma planeringen ska förhålla sig till befintliga nationella strukturer, för att undvika dubbelreglering, överlappande krav och oavsiktliga säkerhetsrisker.

Regionen framhåller vidare att reglering av cybersäkerhetsåtgärder och åtgärder för stärkt motståndskraft bör samordnas med och i första hand följa den generella säkerhetslagstiftningen, särskilt NIS2- och CER-direktiven, snarare än införas sektorsspecifikt genom parallella regelverk.

Ett regionalt perspektiv är också att resiliens och beredskap behöver omfatta hela den digitala värdekedjan, inklusive kommersiella aktörer som utgör en central del av infrastrukturen och som dagligen är utsatta för olika hot. Ett effektivt ramverk bör därför främja samverkan mellan offentlig och privat sektor samt mellan medlemsstater, och stimulera gemensamma europeiska lösningar snarare än fragmenterade nationella initiativ.

Sammanfattningsvis anser regionen att ett EU-ramverk för resiliens och krisberedskap för digitala nät bör:

- tydligt erkänna digital infrastruktur som samhällskritisk,
- stärka robusthet, redundans och kontinuitet i hela unionen,
- säkerställa klar ansvarsfördelning och respekt för nationell säkerhet,
- samordnas med befintlig säkerhetslagstiftning, samt
- möjliggöra hänsyn till regionala och geografiska förutsättningar.

Ett sådant balanserat angreppssätt bedöms ge bäst förutsättningar för ett säkert, motståndskraftigt och välfungerande digitalt ekosystem i hela EU.

Nätneutralitet och frivillig medling

Regionen ställer sig bakom att de grundläggande principerna om ett öppet internet, likabehandling av trafik och skydd för slutkunders rättigheter bibehålls. Nätneutralitet utgör en central förutsättning för innovation, konkurrens och användarnas förtroende för den digitala infrastrukturen.

Regionen delar samtidigt bedömningen att det finns obalanser i investeringsbördan mellan nätägare och innehålls- och tjänsteleverantörer, särskilt när ökande datatrafik från exempelvis strömmande och molnbaserade tjänster driver behov av omfattande kapacitetsinvesteringar i näten. Det är därför positivt att förslaget uppmärksammar dessa frågor i syfte att säkerställa väl fungerande marknader för nätägare, tjänsteleverantörer och användare.

Regionen betonar vikten av att eventuella nya regler utformas proportionerligt. Det finns en tydlig risk att välmenande reglering får oavsiktliga effekter och blir betungande för små och växande företag i den digitala sektorn, särskilt för leverantörer av over-the-top-tjänster och nischade moln- och programvarulösningar. Ett livskraftigt ekosystem av mindre och

Regeringskansliet, Finansdepartementet
Er referens: Fi2026/00350

medelstora IT-företag är viktigt för innovation, konkurrens och regional utveckling och bör inte hämmas av ökad regelbörda eller höjda inträdesbarriärer.

Regionen anser därför att, om ytterligare reglering bedöms nödvändig, bör den:

- vara tydligt avgränsad och differentierad, exempelvis utifrån företagsstorlek eller omsättning,
- i första hand inriktas mot mycket stora aktörer med betydande marknadsmakt,
- utformas så att innovation, investeringar och etablering för mindre aktörer inte motverkas.

Sammanfattningsvis tillstyrker regionen en bevarad nätneutralitet och initiativ som syftar till en mer balanserad marknad, under förutsättning att regleringen är proportionerlig, konkurrensneutral och innovationsfrämjande, samt tar hänsyn till den digitala sektorns mångfald av aktörer och affärsmodeller.

Skydd för konsumenter och slutanvändare

Regionen är positiv till förslagen som stärker skyddet för konsumenter och slutanvändare. Det är särskilt välkommet att rätten till grundläggande tillgång till internetanslutning och telefoni tydliggörs, genom en utökad samhällsomfattande tjänst av det vi idag kallat SOT. Regionen ser även mycket positivt på åtgärder som ökar transparensen på marknaden och på nya regler för att motverka bedrägerier, spoofing och otillbörliga uppringningar. Sammantaget bedöms förslagen bidra till ökad trygghet, tydlighet och förtroende för digitala kommunikationstjänster.

Styrning

Regionen ser i grunden positivt på ambitionen att stärka den europeiska samordningen och styrningen av elektroniska kommunikationsnät och tjänster. Ökad harmonisering, gemensamma analysunderlag och förbättrat informationsutbyte kan bidra till effektivare utbyggnad, en mer sammanhållen inre marknad och bättre förståelse för nätens struktur, kapacitet och beroenden.

Samtidigt betonar regionen vikten av att en stärkt unionsgemensam styrning utformas med respekt för medlemsstaternas ansvar för nationell reglering, säkerhet och genomförande. En tydlig ansvarsfördelning mellan EU-nivå och nationell, regional och lokal nivå är avgörande för att styrningen ska vara ändamålsenlig och legitim. Nationella regleringsmyndigheter ska även fortsättningsvis ha ett reellt inflytande och inte reduceras till enbart genomförandeorgan inom ett EU-ramverk.

Regionen framhåller att nationella, regionala och lokala förutsättningar måste kunna beaktas. Digital infrastruktur och bredbandsutbyggnad ser olika ut mellan medlemsstater och regioner, särskilt vad gäller geografiska förhållanden, glesbygd, marknadsstruktur och rollen för mindre aktörer såsom kommunala stadsnät och ideella initiativ. En alltför centraliserad styrning riskerar att försvåra skräddarsydda lösningar och att leda till

Regeringskansliet, Finansdepartementet
Er referens: Fi2026/00350

önskade marknadseffekter, såsom ökad konsolidering och investeringar som främst koncentreras till tätbefolkade områden.

Regionen ser ett värde i gemensamma europeiska styrnings- och planeringsstrukturer, men understryker att dessa bör samspela med befintliga nationella och europeiska system, exempelvis inom cybersäkerhetsområdet. Det behöver tydliggöras hur informationsdelning och analys på EU-nivå ska genomföras utan att skapa dubbelreglering eller otydlighet. Särskild hänsyn måste tas till hantering av skyddsvärd och säkerhetskänslig information.

Sammanfattningsvis anser regionen att styrningen bör:

- stärka samordning och kunskapsunderlag på EU-nivå,
- respektera medlemsstaternas ansvar för nationell säkerhet och genomförande,
- möjliggöra hänsyn till regionala och lokala förutsättningar, samt
- utformas så att befintliga strukturer kompletteras snarare än ersätts.

En sådan balanserad styrningsmodell bedöms bäst bidra till både effektiv europeisk samordning och långsiktigt hållbar utveckling av den digitala infrastrukturen i hela EU.

För Region Västmanland

Christer Alzén
Regional utvecklingsdirektör
Regionala utvecklingsförvaltningen